

PESTPROTOCOL

Inleiding

Dit pestprotocol is opgesteld om goed te kunnen reageren op situaties waarin een kind wordt gepest of pest. Dit protocol sluit aan bij de Kanjerboeken en de Kanjertraining die op onze school gegeven wordt. Het Kanjerproject werkt wat betreft pesten ook preventief. Voor een uitgebreidere uitleg zie www.kanjertraining.nl.

Plagen of pesten?

Wanneer is er nu sprake van plagen en wanneer is er sprake van pestgedrag? Het is belangrijk om het verschil duidelijk te hebben, ook voor de kinderen zelf. Het meest eenvoudig onderscheid is dit: Plagen gebeurt in het zicht van de leerkrachten. Pesten gebeurt achter de rug van leerkrachten. Daarom weet een leerkracht zelden uit zichzelf wat er zich precies afspeelt tussen de kinderen onderling. De leerkracht moet hierover worden geïnformeerd door de leerlingen zelf. Definitie van pesten: Een kind wordt gepest wanneer het herhaaldelijk last heeft van negatieve acties van een ander (fysiek, verbaal of psychologisch, direct of via internet of mobiel) die op hem of haar zijn gericht, en waarbij de macht ongelijk is verdeeld. De Kanjertraining gaat ervan uit dat in de meeste gevallen dat een kind zich gepest voelt, de 'pester' niet de bedoeling heeft de ander pijn te doen. Wanneer de gevolgen voor de gepeste duidelijk worden gemaakt aan de pester, zijn de meeste kinderen bereid hiermee te stoppen. En als dat niet voldoende is, dan wordt duidelijk gemaakt wat de sociale gevolgen voor de pester zelf zullen zijn. Cruciaal in het ontstaan en het in stand houden van pesten zijn de reacties van leeftijdsgenoten op de pester. Zolang deze het pesten blijven aanmoedigen, is het voor de pester moeilijker om hiermee te stoppen. Heerst er in een klas een mentaliteit van respect en vertrouwen, dan zal er minder gepest worden dan wanneer er een onveilige sfeer heerst, waarin kinderen zich moeten bewijzen en bezig zijn met hun status in de groep.

Anti-pestcoördinator

Pesten gebeurt per definitie achter de rug van degene die kan ingrijpen, zoals een vader/moeder, juf of meester. Dat betekent dat er goed moet worden samengewerkt tussen school en ouders en dat kinderen moet worden geleerd hoe zij kunnen aangeven dat zij zich gepest voelen, of merken dat er in hun omgeving wordt gepest. Wij leren kinderen dat ze dit altijd met hun eigen leerkracht kunnen bespreken. Daarnaast leren kinderen dat als ze liever met een andere leerkracht praten, dat ook mogelijk is. Ze kunnen dan terecht bij onze anti-pestcoördinator meester Hans. Hij is aanspreekpunt voor leerlingen, maar ook voor ouders en personeelsleden, als het gaat om pesten op school. Als de school signalen krijgt over pesten, zal dit altijd met de ouders van de betrokken kinderen worden besproken. Een goede samenwerking tussen school en ouders is cruciaal, zowel voor de pesters als voor de kinderen die gepest worden.

Aanpak in de school

Preventie

Met behulp van de Kanjerlessen doet de school aan preventie. Kernpunten in de aanpak:

1. De Kanjerafspraken.
2. Denk goed over jezelf en de ander.
3. Pieker niet in je uppie, maar deel je zorgen met de ander, bij voorkeur met je ouders.
4. Denk oplossingsgericht.
5. Geef op een nette manier je mening en doe je voordeel met kritiek die je krijgt.
6. De school maakt onderscheid tussen onvermogen en onwil.
 - 6a. Is er sprake van onvermogen, dan mag deze leerling erop vertrouwen dat hiermee rekening wordt gehouden. Deze leerling heeft veel te leren in een moeizaam proces. De omgeving heeft daar begrip voor.
 - 6b. Is er sprake van onwil, dan krijgt deze leerling een grens gesteld, ook als dat samengaat met onvermogen. Bij onwil kan geen beroep meer worden gedaan op begrip vanuit de omgeving. Die rek is eruit. Het kan namelijk niet zo zijn dat de omgeving overal rekening mee moet houden, en dat het onwillige kind om wat voor reden dan ook "de eigen gang" mag gaan.
7. Hulp in de vorm van een maatje/buddy/tutor (bemiddeling).
8. Duidelijk schoolbeleid en handhaving ervan.

De Kanjerafspraken

De school streeft een positieve, opbouwende sfeer na en doet dat binnen de kaders van de wet enerzijds en binnen het kader van de Kanjerafspraken anderzijds. Dit zijn de Kanjerafspraken:

We vertrouwen elkaar
We helpen elkaar
Niemand speelt de baas
Niemand lacht uit
Niemand is of blijft zielig

De school zet middels de Kanjerlessen in op het versterken van het onderling vertrouwen en het besef dat het goed is elkaar te helpen. Binnen dat kader speelt niemand de baas, hebben we plezier met elkaar, en ben je of blijf je niet zielig. Duidelijk wordt gesteld dat de leerlingen ten opzichte van elkaar niet de baas zijn. De leerkracht daarentegen is op school "de baas/ het gezag" en de ouders zijn dat thuis. Als een conflict zich tussen kinderen afspeelt dan zal de school kiezen voor een oplossingsgerichte aanpak. Dat wil zeggen: de school zoekt een oplossing die alle partijen (zo veel mogelijk) recht doet, en borgt gemaakte afspraken. Een oplossingsgerichte aanpak is te onderscheiden van een wraak- en haatgerichte aanpak (vormen van bedreiging en kwaadsprekerijen) of een zeurgerichte aanpak (indirecte kwaadsprekerijen en slachtofferschap). Kortom: doe elkaar recht.

Het rollenspel

De Kanjertraining richt zich op meer dan pesten alleen. Kinderen leren om te gaan met vervelend gedrag van een ander. Kinderen die zich misdragen worden aangesproken op hun verantwoordelijkheid en hun verlangen het goede te doen. De meeste kinderen bedoelen het goed, maar "het kan er behoorlijk brutaal uitkomen". Daarin wijkt een kind

niet af van veel volwassenen. Als zoiets zich voordoet, dan is het goed dat het kind wordt gecorrigeerd. Omdat leerkrachten (en) ouders niet alles zien, is het van belang dat kinderen zelf ook enige zelfredzaamheid vertonen. Kinderen kunnen best aan elkaar vertellen dat ze last hebben van bepaald gedrag. Omdat kinderen, op een enkeling na, niet vervelend willen doen, zijn op dit niveau de meeste problemen op te lossen. In de Kanjertraining wordt expliciet geoefend in rollenspelen hoe je kunt reageren op vervelend gedrag. Dit gebeurt met gedragsrollen met behulp van verschillende petten. Kinderen leren recht op te staan, de ander aan te kijken en te zeggen: "Ik vind dit vervelend, Wil je ermee stoppen?" Vervolgens lopen ze naar een andere leerling die ze kunnen vertrouwen (een "maatje", een "buddy"). Daar gaat de leerling niet klagen, maar gaat samen met de buddy/ het maatje iets anders doen. Als het op deze manier niet oplost, dan gaat de leerling samen met zijn maatje naar de juf of meester. Tijdens dit rollenspel hebben medeklasgenoten de neiging om te giechelen om het grensoverschrijdend gedrag van de uitdager. Aan deze leerlingen wordt duidelijk gemaakt dat dit giechelgedrag het pestgedrag van de uitdager versterkt. Ze geven als het ware "benzine" aan een vervelend lopend motortje. De leerlingen leren geen voeding (benzine) meer te geven aan vervelend gedrag. Zo oefent niet alleen de gepeste, maar ook de omstander.

Op welke manier corrigeert de leerkracht op school?

De leerkracht gaat ervan uit dat mensen, dus ook kinderen, elkaar niet dwars willen zitten. Kinderen hebben niet de

bedoeling om vervelend te doen. In een conflict wordt daarom gevraagd naar bedoelingen van het kind. "Is het jouw bedoeling om mij zo boos te maken?" Is het niet jouw bedoeling? Doe dan anders. Is het wel jouw bedoeling, dan doe je dat effectief, maar dan heb je nu een probleem, want ik sta niet toe dat jij verder gaat op deze manier.

Begeleiding binnen onze school

De begeleiding krijgt op onze school vorm door:

- begeleiding van de gepeste leerling
- begeleiding van de pester
- begeleiding van de andere kinderen van de groep

Begeleiding van de gepeste leerling:

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest?
- Contact tussen ouders en school: elkaar informeren en overleggen.

- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor, tijdens en na het pesten
- Proberen de gepeste leerling in te laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie.
- De gepeste leerling in laten zien waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossing de gepeste leerling zelf wil.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Belonen als de leerling zich anders durft op te stellen.
- De leerling niet "over-beschermen" (Hiermee wordt de leerling juist in een uitzonderingspositie geplaatst waardoor het pesten zelfs kan toenemen).
- Indien nodig: In overleg met ouders en de IB-er hulp inschakelen: bijvoorbeeld sociale vaardigheidstrainingen, of deskundigen via Centrum voor Jeugd en Gezin, huisarts, schoolmaatschappelijk werk. We zorgen ervoor dat een leerling de juiste begeleiding krijgt.

Begeleiding van de pester

- Praten, zoeken naar de reden van het ruzie maken/pesten.
- Contact tussen ouders en school: elkaar informeren en overleggen.
- Laten inzien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste.
- Excuses laten aanbieden.
- Contract afsluiten waarin de pester aangeeft hoe hij/zij het gedrag wil en zal veranderen.
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste leerling heeft.
- Straffen als de pester pest, belonen als de pester zich aan de afspraken en regels houdt.
- De leerling leren niet meteen "kwaad" te reageren, leren beheersen, de "Stop! Eerst nadenkenhouding" of een andere manier van gedrag aanleren.
- Inleven in het kind: wat is de oorzaak van het pesten? (Bijvoorbeeld: problematische thuissituatie, buiten gesloten voelen, jaloezie, verveling, de baas willen zijn (macht), voortdurende competitie aangaan, in een niet passende rol worden gedrukt.
- Indien nodig: In overleg met ouders en de IB-er hulp inschakelen: bijvoorbeeld sociale vaardigheidstrainingen, of deskundigen via Centrum voor Jeugd en Gezin, huisarts, schoolmaatschappelijk werk.

Begeleiding van de andere kinderen in de groep

- De kinderen middels gesprekken bewust maken van de invloed die ze (kunnen) hebben ten aanzien van het voortbestaan of het stoppen van het pestgedrag (meelopers/zwijgers gedrag laten zien).
- De kinderen stimuleren om voor zichzelf op te komen.
- De kinderen stimuleren om voor een ander op te komen.
- De sterke kanten van de gepeste leerling benadrukken.
- Samen spelen en samen werken (coöperatief leren) met het gepeste kind stimuleren. Als kinderen elkaar beter kennen, neemt pesten af.
- Van tevoren samen afspraken maken door bijvoorbeeld voor de pauze een "buiten speelplan" te maken: "Wie speelt met wie, wat en waar?"

- De kinderen aanspreken op hun verantwoordelijkheid voor het behoud van een goede sfeer in de groep.
- Herhalen van school- en groepsregels en - afspraken.
- Benadrukken dat kinderen verschillend mogen zijn.

Gesprekken met alle betrokkenen

1. Bij structureel pestgedrag is er wekelijks een gesprekje met slachtoffers van pestgedrag (individueel of in een groepje).
2. Bij structureel pestgedrag is er wekelijks een gesprekje met de pesters (individueel of in een groepje)
3. Zowel met de ouders van het slachtoffer als van de pester is er regelmatig contact: aanvankelijk frequent, later minimaal 1 x per 6 weken.
4. Van de gesprekken genoemd onder punt 1, 2 en 3 worden aantekeningen gemaakt in het digitale leerlingdossier.

Uitleg van de petten van de Kanjertraining

Het gaat om het gedrag dat de kinderen vertonen. Kinderen kunnen elke keer een pet opzetten en bepalen daarmee hoe zij op dat moment naar school gaan en omgaan met anderen.

Witte pet/tijger: De tijger is een kanjer. Hij/zij is tevreden met zichzelf, komt voor zichzelf op en voor anderen. Maar weet ook wanneer tijd is om weg te lopen.

Rode pet/aap: Neemt niemand serieus ook zichzelf niet, hij/zij lacht overal om. Het is een meeloper en versterkt hierdoor het gedrag van de pestvogel.

Gele pet/konijn: Heeft een slecht zelfbeeld en komt niet voor zichzelf op of voor anderen. Loopt liever snel (bang) weg.

Zwart pet/pestvogel: Vindt zichzelf geweldig en anderen helemaal niks. En laat dat aan andere kinderen voelen. Alle andere deugen niet en hij/zij bepaalt zelf wel wat hij doet. Hij/zij pest andere kinderen.